

BEZPIECZNIE NAD WODĄ

Sezon letni tuż-tuż – nad morze i jeziora ściągają tysiące turystów szukających dobrej zabawy. Dla WOPR zaczyna się równie gorący okres: setki interwencji i akcji ratunkowych.

Ratownicy o zawodowych kwalifikacjach gwarantują szybkie i profesjonalne prowadzenie akcji ratowniczych oraz ich sprawną koordynację. Wielu z nich można by jednak uniknąć, gdyby nie brak wyobraźni i zdrowego rozsądku.

Odliczamy dni do letniego urlopu, zastanawiając się, gdzie w tym roku spędzimy wakacje... Dla ratowników Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego słoneczne dni i letnia aura oznaczają zupełnie co innego: to najbardziej pracowity okres w roku, wypełniony setkami interwencji. Lato nad morzem czy nad jeziorami to szansa na ekstremalną zabawę – ekstremalnie dobrą i ekstremalnie bezpieczną. Wielu z nas wydaje się, że zasady bezpiecznego wypoczynku ma w małym palcu – niestety, życie zbyt często weryfikuje takie opinie. Warto, by każdy – niezależnie od miejsca zamieszkania, niezależnie od tego, czy co roku żegluguje po mazurskich jeziorach, czy nad wodą jest rzadkim gościem – przypomniał sobie, co trzeba robić, by nie ryzykować tym, co najcenniejsze. Zdrowiem i życiem, własnym i swoich dzieci.

PODSTAWOWE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA NAD WODĄ

1. Pływać tylko w miejscach wyznaczonych i strzeżonych przez ratowników.

Takimi miejscami są pływalnie kryte, kąpieliska ograniczone bojami przystosowane do kąpieli, dokładnie sprawdzone i zatwierdzone pod kątem powszechnego ich użytku. Pływać można tylko w terenie wyznaczonym i oznakowanym w zależności od posiadanych umiejętności pływackich. Do wody można wchodzić tylko wówczas, gdy na maszcie kąpieliska jest zawieszona **biała flaga** oznaczająca kąpiel bezpieczną, nadzorowaną przez ratownika. **Flaga czerwona oznacza zakaz** wchodzenia do wody ze względu na panujące warunki sprzyjające wypadkom lub utrudniające niesienie pomocy osobom w stanie zagrożenia życia. Natomiast brak flagi na maszcie informuje, że nie jest prowadzony nadzór ratowniczy.

Należy pamiętać, że podejmując samodzielną decyzję o kąpieli w miejscu niestrzeżonym osoba dorosła bierze na siebie odpowiedzialność za bezpieczeństwo kąpiącego się dziecka!

2. Unikać wchodzenia do wody oznakowanej zakazami kąpieli.

Informują o tym odpowiednie znaki zamieszczane w miejscach szczególnie niebezpiecznych, w których niestety dzieci najchętniej przebywają. Wiąże się to z ich naturalną ciekawością, chęcią przeżycia czegoś nowego, jakiejś przygody, która w wielu okolicznościach kończy się tragicznie. Takimi miejscami są różnego rodzaju zapory spiętrzające wodę, zbiorniki retencyjne, ujęcia wody, uskoki lub progi wodne przypominające małe wodospady, szlaki żeglowne o dużym natężeniu ruchu zwłaszcza w sezonie letnim, miejsca w potokach czy rzekach górskich o bystrym nurcie jak również miejsca trudno dostępne, zabagnione, zarośnięte o wysokich, stromych brzegach.

3. Nie wolno odpływać daleko od brzegu.

Należy uczulać podopiecznych zwłaszcza na unikanie „samotnych”, pojedynczych kąpieli z dala od brzegu i nadzoru osób dorosłych. Nigdy nie wiadomo czy dziecko umie prawidłowo ocenić swoje siły i umiejętności pływackie tak, aby bezpiecznie powróciło do brzegu. Często zdarza się,

że dziecko słabo pływające chcąc zaimponować kolegom swa odwagą znacznie oddala się od brzegu. W wielu sytuacjach takim dzieciom nie starcza sił na powrót, zmniejsza się również szansa niesienia skutecznej pomocy przez ratownika. Świadomi tego dzieci zaczynają panikować tracąc tym samym ostatnie rezerwy sił.

4. Unikać kąpiei w wodzie nieznanej.

Niesprawdzona woda, zwłaszcza dno zbiornika oraz to co się kryje czasami bezpośrednio po jej powierzchnią jest częstą przyczyną wielu tragedii. Pozornie czysta, nie budząca podejrzeń woda sprzyja nieszczęśliwym wypadkom. Woda, w której się nikt nie kąpie może być zanieczyszczona lub posiadać inne „niespodzianki” w postaci miejsc zabagnionych i zarośniętych, zatopionych konarów drzew czy zimnych, zdradliwych prądów wodnych. Do takich miejsc lepiej nie wchodzić, gdyż narażone jest własne życie oraz życie i zdrowie osoby postronnej bezpośrednio pomagającej tonącemu.

5. Pływać powinny tylko dzieci o dobrym stanie zdrowia.

Osoby, które są osłabione po chorobie lub nie wykazują dobrego stanu zdrowia (oznaki przeziębienia, bóle żołądka czy głowy) mimo, że mają ochotę na kąpiel razem z innymi dziećmi nie powinny wchodzić do wody. Podobnie z osobami, które posiadają bezwzględne przeciwwskazania lekarskie z tytułu posiadanej choroby (np. padaczka) nie powinny samodzielnie wchodzić do wody (nawet do wanny!). Należy również zwracać szczególną uwagę na pobyt nad wodą dzieci po spożytym posiłku. Zwrot treści pokarmowej podczas pływania czy nurkowania, oraz reakcje naczyniowe mające miejsce po intensywnym wysiłku i długotrwałym opalaniu się (pojawienie się wstrząsu termicznego po gwałtownym wtargnięciu do chłodnej wody). Może być także bezpośrednią przyczyną śmierci dziecka w wodzie.

6. Nie wolno wchodzić do wody osobom: zażywającym leki psychotropowe, antybiotyki oraz po spożyciu alkoholu.

Ostatnimi czasy coraz więcej wypadków nad wodą notuje się wśród dorastającej młodzieży nadużywającej alkohol. Osoby takie mimo częstego posiadania podstawowych umiejętności pływackich są potencjalnymi ofiarami. U każdej osoby pływającej po spożyciu nawet niewielkiej dawki alkoholu dochodzi do znacznie szybszej utraty ciepłoty ciała, pojawiać się mogą nagłe dreszcze oraz przykurcze mięśni, często dochodzi do zaburzeń w procesie oddychania, utraty możliwości realnej oceny własnej sprawności, zaburzenia orientacji czasowej i przestrzennej. Nawet po wyciągnięciu ciała z wody takim osobom trudniej przywrócić czynności życiowe aniżeli podczas zwykłego tonięcia.

7. Unikać wchodzenia do wody po zapadnięciu zmroku lub podczas ograniczonej widoczności.

Uniemożliwia to możliwości dokonania oceny oddalenia się od brzegu jak również nie sprzyja ewentualnemu przeprowadzeniu skutecznej akcji ratowniczej. Zwykle po nocnym tonięciu akcja ratownicza prowadzona jest dopiero z rana, jednak wtedy już nie ma szans na uratowanie życia ludzkiego.

8. Nie wskakiwać do wody nieznanej.

Wykonywanie skoków do wody nie zbadanej oraz płytkiej łączy się z dużym ryzykiem trwałej utraty zdrowia a nawet życia. Znane są sytuacje kiedy po skoku okazywało się, że pod powierzchnią są zatopione jakieś przedmioty (złom), elementy budowli (filary starego mostu) czy pnie drzew. Takie zabawy często kończyły się dla osoby skaczącej tragicznie. Podobnie wygląda sytuacja podczas chęci zaimponowania innym kolegom zeskokami z dużych wysokości: drzewa, skarpy, wysokiego pomostu – najczęściej „na główkę” do płytkiej wody. Jak wskazują statystyki w obu sytuacjach często dochodziło do utraty życia w wyniku uszkodzenia

rdzenia kręgowego w odcinku szyjnym kręgosłupa bądź paraliżu i trwałego kalectwa.

9. Zwracać uwagę na prawidłowe zachowanie się innych osób zwłaszcza młodzieży podczas pobytu nad wodą.

Nie dopuszczać do wszczynania fałszywych alarmów w postaci żartów, wprowadzających w błąd osoby postronne chcące pomóc osobie rzekomo tonącej. Nie wolno wpychać oraz wrzucać do wody osoby opalające się, nie umiejące pływać lub spacerujące nad brzegiem (zwłaszcza w ubraniach). Są to sytuacje, w których osoba zaskoczona zajściem zachowuje się chaotycznie i natychmiast wpada w panikę. Takie osoby stanowią potencjalne zagrożenie dla innych osób pływających ponieważ mogą je również utopić, ponadto trudno takiego tonącego ratować ponieważ walcząc o swoje życie staje się agresywny przeszkadzając w akcji niesienia pomocy. Spośród takich właśnie odratowanych osób wywodzą się zwykle ci, którzy nie chcą się uczyć pływania panicznie bojąc się wody i już do końca życia unikają z nią kontaktu.

10. Nie dopuszczać do opalania się na wodzie.

Korzystanie ze sprzętu pływającego jest dla dzieci atrakcyjne ale i niebezpieczne. Opalanie się i zasypianie na materacach, czy dmuchanych kołach często łączy się ze zbyt dużym oddaleniem się dziecka od brzegu co może mieć czasami tragiczne konsekwencje. Zdarza się, że takie dziecko podczas pływania (np. po morzu), po przebudzeniu nie wie gdzie jest brzeg i gdzie ma płynąć – często jest przestraszone i panikując podejmuje nierozsądne decyzje (np. odpływa od materaca). Ponadto nigdy nie wiadomo na ile nadmuchiwany sprzęt jest trwały i czy podczas utraty powietrza w wyniku jego defektu dziecko będzie mogło samodzielnie powrócić do brzegu. Dlatego też lepiej korzystać ze sprzętu atestowanego w takiej odległości od brzegu, aby nawet podczas uszkodzenia sprzętu, czy nagłej zmiany pogody dziecko mogło bezpiecznie powrócić do brzegu.

11. Umiejętne i właściwie korzystać ze sprzętu pływającego.

W wielu przypadkach niejednokrotnie stwierdzono, iż dzieci a nawet osoby dorosłe nie znają przeznaczenia oraz zastosowania sprzętu pływającego: kajaka czy łodzi wiosłowej. Pływanie w nie sprawnych technicznie jednostkach (uszkodzone burty, zdewastowane wiosła, brak grodzi wypornościowych, przeciekające dno łodzi) oraz brak zabezpieczenia dzieci kamizelkami ratunkowymi łączy się z dużym ryzykiem utonięcia jednostki wraz z załogą. Dlatego więc należy dokładnie sprawdzić sprzęt przed wypłynięciem, zaopatrzyć się w kamizelki ratunkowe (osoby słabo pływające bezwzględnie powinny je założyć) i przestrzegać zasad korzystania ze sprzętu (dotyczy się to także ilości osób na pokładzie).

12. Należy nauczać pływania oraz podstawowych zasad zachowania się w sytuacjach niebezpiecznych.

Brak świadomości oraz umiejętności postępowania podczas wypadku nad wodą prowadzi do tego, że osoby postronne nie umiejące pływać, będące świadkami tonięcia nie potrafią pomóc ani zorganizować jakiegokolwiek akcji ratowniczej (a czasami wystarczy podać gałąź, podać jakiś pływający przedmiot: piłkę czy deskę). Im wcześniej dzieci nauczymy pływać tym większe szanse mają one na przeżycie podczas jakiegokolwiek wypadku nad wodą. Takie dzieci oswojone z wodą, potrafiące pływać zwykle opanowują emocje podczas wypadku wyrócenia łodzi, wpadnięcia do wody itp. Samodzielnie wydostając się z opresji. Ponadto nauczanie pływania sprzyja poznawaniu zasad niesienia pomocy innym osobom kąpiącym się oraz prawidłowemu zachowaniu się w sytuacjach zagrożenia życia drugiego człowieka bez zbędnego narażania się na niebezpieczeństwo.

13. Nad wodą powinny przebywać dzieci tylko pod nadzorem rodziców bądź ich opiekunów.

Dobrze by było, gdyby wszystkie dzieci (nie tylko do lat 7) były objęte bezpośrednią opieką osób dorosłych, z pewnością byłoby znacznie mniej tragicznych wypadków utonięć wśród dzieci. Dzieci kontrolowane nie mają pełnej możliwości wykorzystania swoich, często nierozsądnych pomysłów. Bez opieki rodziców począwszy od zabaw w: „przypicie się”, wpływanie w miejsca niebezpieczne, nie objęte kontrolą a skończywszy na popisach i brawurze dotyczącej skoków do wody oraz nurkowania w miejscach ujęć wody, w zaroślach, w zbiornikach o grząskim dnie, co może być bezpośrednią przyczyną śmiertelnych wypadków podczas samowolnego pobytu nad wodą.

Bezpieczeństwo dzieci zależy od nas samych, odpowiedniej opieki, prawidłowego zachowania się oraz przestrzegania podstawowych zasad pobytu dziecka nad wodą. Jednak co najważniejsze nic nie zastąpi zdrowego rozsądku i od niego często zależy czy dziecko po wypoczynku nad wodą szczęśliwie powróci do domu.